

UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – WALIDACJA – UZNAWANIE OSIĄGNIĘĆ – ROLA SZKÓŁ WYŻSZYCH

Proces boloński

Cele kształcenia na poziomie wyższym:

- *przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy,*
- *przygotowanie do bycia aktywnym obywatelem w demokratycznym społeczeństwie,*
- *rozwój i podtrzymanie podstaw wiedzy zaawansowanej*
- *rozwój osobowy kształconych*

Proces boloński

- Uczenie się przez całe życie oraz uznawanie osiągnięć spoza systemu formalnego – częścią Procesu Bolońskiego
- Obserwuje się
  - *relatywnie szybkie zmiany w innych obszarach szkolnictwa wyższego*
  - *brak wyraźnych reform w kwestii LLL i RPL*

LLL & RPL: oczekiwane zmiany

W wyniku

- reform bolońskich – opracowania i wdrożenia krajowych struktur kwalifikacji (QF for EHEA oraz EQF)
- przyjęcia i stosowania „efektów kształcenia”
- bliższej współpracy pomiędzy uczelniami a pracodawcami
- wpływu strategii lizbońskiej
- „Standardów i wskazówek ....” ENQA
- mocy perswazyjnej Komunikatu Londyńskiego 2007

Komunikat Londyński (18.05.2007)

W KIERUNKU EOSzW: ODPOWIEDŹ NA WYZWANIA W
ZGLOBALIZOWANYM ŚWIECIE

Uznawalność

2.5 Sprawiedliwe uznawanie kwalifikacji uzyskiwanych w szkolnictwie wyższym, okresów studiów i **dotychczasowego kształcenia (prior learning)** włącznie z uznawaniem kształcenia pozaformalnego i nieformalnego stanowi zasadniczy komponent EOSzW – zarówno wewnątrz, jak i w kontekście globalnym.

Komunikat Londyński

Struktury kwalifikacji

2.7 Struktury kwalifikacji stanowią istotne instrumenty służące zapewnianiu porównywalności i przejrzystości w obrębie EOSzW oraz ułatwiające się przemieszczanie osób uczących się w obrębie systemów szkolnictwa wyższego, jak również pomiędzy nimi. Powinny one również pomóc uczelniom w opracowaniu modułów i programów studiów opartych na **efektach kształcenia** i punktach zaliczeniowych oraz doprowadzić do poprawy uznawalności kwalifikacji, jak również **wszystkich form dotychczasowego kształcenia**.

Komunikat Londyński

Uczenie się przez całe życie

2.11 Z raportu na temat oceny postępu prac wynika, że w większości krajów istnieją pewne elementy elastycznego kształcenia, ale bardziej systematyczne prace nad tworzeniem elastycznych ścieżek kształcenia, które **wspierająby uczenie przez całe życie**, są na wczesnym etapie. W związku z tym zwracamy się do Grupy Wdrożeniowej o rozszerzenie działań służących wymianie dobrych praktyk i podjęcie prac zmierzających do wspólnego rozumienia szkolnictwa wyższego w uczeniu się przez całe życie. Jedynie w odniesieniu do niewielkiej liczby krajów EOSzW można stwierdzić, że funkcjonują tam dobrze rozwinięte mechanizmy uznawania **dotychczasowego kształcenia** w celu zapewnienia dostępu i przyznawania punktów zaliczeniowych. Zwracamy się również do Grupy wdrożeniowej z prośbą o przygotowanie, we współpracy z siecią ENIC/NARIC, propozycji służących **poprawie uznawalności dotychczasowego kształcenia**.

Komunikat Londyński

Ocena postępu prac (*Stocktaking*)

3.7... mając na uwadze wprowadzenie modelu kształcenia opartego w większym stopniu na podmiotowości studenta (*student-centred*) i efektach kształcenia, następną rundę oceny powinna również uwzględniać w sposób zintegrowany krajowe struktury kwalifikacji, efekty kształcenia i punkty zaliczeniowe, uczenie się przez całe życie oraz uznawanie dotychczasowego kształcenia.

Komunikat Londyński

Priorytety na przyszłość:

‘...działania powinny koncentrować się na likwidowaniu barier utrudniających **dostęp** i **progresję** między poszczególnymi stopniami studiów oraz właściwym wdrażaniu systemu ECTS opartego na **efektach kształcenia** i nakładzie pracy studenta.’

Krajowa Struktura Kwalifikacji

- Przejrzystość i porównywalność kwalifikacji
- Dostęp do systemu kształcenia formalnego (otwarcie systemu)
- Uznawanie osiągnięć kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego
- Progresja w systemie "uczenia się przez całe życie" – elastyczne ścieżki kształcenia

Uznawanie efektów dotychczasowego kształcenia – CEDEFOP 2003

Formal learning: learning that occurs in an organised and structured environment (in a school/training centre or on the job) and is explicitly designated as learning (in terms of objectives, time or resources). It is intentional from the learner's point of view. It typically leads to certification

Uznawanie efektów dotychczasowego kształcenia

Informal learning: learning resulting from daily activities related to work, family or leisure. It is not organised or structured in terms of objectives, time or learning support. It is in most cases unintentional from the learner's perspective. It typically does not lead to certification.

Uznawanie efektów dotychczasowego kształcenia

Non formal learning: learning which is embedded in planned activities not explicitly designated as learning (in terms of learning objectives, learning time or learning support), but which contain an important learning element. It is intentional from the learner's point of view. It normally does not lead to certification.

Uczenie się przez całe życie – Komisja Europejska, 2008

... wszelkie działania związane z uczeniem podejmowane w toku całego życia w celu pogłębiania i zdobywania wiedzy, doskonalenia umiejętności i kompetencji, mając na względzie perspektywę osobistą, obywatelską, społeczną i/lub związaną z zatrudnieniem.

Efekty dotychczasowego kształcenia

- Uznawanie efektów kształcenia formalnie ocenionych i poświadczonych przez odpowiednie instytucje
  - *dostęp do kształcenia w danej uczelni (ten sam lub inny program/ stopień studiów)*
  - *zwolnienie z części wymagań programowych*
  - *ECTS*
  - *przedłożenie dokumentacji; porównanie LOs*

Efekty dotychczasowego kształcenia

- Uznawanie doświadczenia nabytego w środowisku kształcenia pozaformalnego (w pracy) oraz nieformalnego (doświadczenie życiowe) – identyfikacja, ocenienie i uznanie efektów
  - *dostęp do kształcenia*
  - *zwolnienie z części wymagań programowych*
    - przedłożenie portfolio, wykazanie wiedzy i umiejętności i kompetencji, projekt, wywiad, ocena przez jury, itp..

Cele uznawania

- Formalne uznanie posiadanej wiedzy i umiejętności:
  - *pomoc dojrzałym studentom i grupom społecznie defaworyzowanym, emigrantom, we wstępie na uczelnię;*
  - *umożliwienie powrotu na uczelnię;*
  - *ułatwienie zmiany ścieżek kariery zawodowej;*
  - *podwyższanie kwalifikacji;*

Common European Principles

*for validation of non-formal and informal learning
– EC 2004.*

- aby uczenie stało się bardziej atrakcyjne i znaczące dla uczącego się
- aby uwidocznic pełny zakres wiedzy i kompetencji danego człowieka
- by wesprzeć uczenie się przez całe życie
- by zwiększyć zatrudnialność
- by ułatwić progresję (awans)

Liderzy LLL i LLVL

- Dania
- Finlandia
- Francja
- Irlandia
- Szkocja
- Anglia, Walia, Płn. Irlandia
- Kanada

Finlandia

- Ubieganie się o uznanie *prior learning* prawem studenta
- 10 ECTS za efekty uzyskane w trybie pozaformalnym i nieformalnym
- Kompetencja wydziału

Szkocja

- W powiązaniu z SCQF – szkocka strukturą kwalifikacji – uczelnia, na podstawie LOs
- Maks. 50% punktów zaliczeniowych na poczet dyplomu
- Tylko dla zarejestrowanych studentów
- Koszt – od 10% do 40% ceny modułu

Francja

- Uznawanie na poczet całego dyplomu lub części dyplomu;
- Uznawanie osiągnięć z ostatnich klas *Lycee* na poczet dyplomu *Bachelor*;
- Uprawnienie uczelni – np. wydział kształcenia ustawicznego
- Jury, dossier, cv, interview, ca 800€
- Sieć krajowych konsultantów
- Dotacja dla uczelni celem doskonalenia takich usług

Raport *Beflex* – EUCEN 2007

- 150 uczelni europejskich, 50 *case studies*
- Czy uczelnia ma strategię LLL?
  - 54% - *tak*, 19% - *nie*
  - *priorytet* – 14%

Raport Beflex

■ Co oznacza LLL?

- *Kursy, studia – nie-ECTS-owe, uczenie zdalne, e-learning, moduły w ramach BA/MA/DOC, uniwersytety otwarte lub trzeciego wieku,*
- *Wszystko co otwarte, uzupełniające, ustawiczne*
- *Walidacja kształcenia nieformalnego i pozaformalnego*
- *Poradnictwo/mentoring/tutoring*

EUCEN - definicja

ULLL – zapewnianie przez uczelnie sposobności i warunków do uczenia się, badań i umożliwienia dostępu do usług mających na celu

- rozwój osobisty i zawodowy osób
- rozwój społeczny, kulturalny i ekonomiczny społeczeństwa i regionu
- dokonuje się we współpracy z interesariuszami, partnerami społecznymi
- działania na poziomie akademickim, podparte badaniami

Model?

- Zintegrowany - (tradycyjni i dojrzaali studenci razem; full-time & part-time; professional & academic; dyplomy pełne i pośrednie;
- Podejście – mieszane (blended), elastyczne (czas trwania);
- Oferta: walidacja, poradnictwo, career orientation
- Narzędzia: DS, LOs, ECTS
- Rosnące znaczenie ULLL dla uczelni

Uniwersytet Warszawski

- Rozporządzenie Ministra – 3.10.2006 – w sprawie przenoszenia osiągnięć studenta – uznawanie LO i ECTS na podstawie LA
- Rozporządzenie Ministra – 12.07.2007 – w sprawie standardów – język i ICT spoza systemu formalnego
- Uchwała Senatu – 22.06.2005, Zarządzenie rektora - języki
- Regulamin Studiów
  - *uznawanie formalnego – rada wydziału, dziekan;*
- Zarz. Nr 18 z 29.07.2008 – w sprawie kierowania studentów do innej uczelni – LA, TR, Proof of Recognition
- List okólny rektora dot. zajęć ogólnouniwersyteckich do wyboru – studenci studiów niestacjonarnych – zaocznych – możliwość zaliczenia na podstawie wykładów w innych placówkach.

Szkolnictwo wyższe w PL

- brak przepisów
- brak praktyki

dot. uznawania osiągnięć spoza systemu kształcenia formalnego

Konieczność

- regulacje krajowe wraz z KSK/KRK w oparciu o LO
- procedury uczelniane

EUA – VI.2008

European Universities' Charter on Lifelong Learning

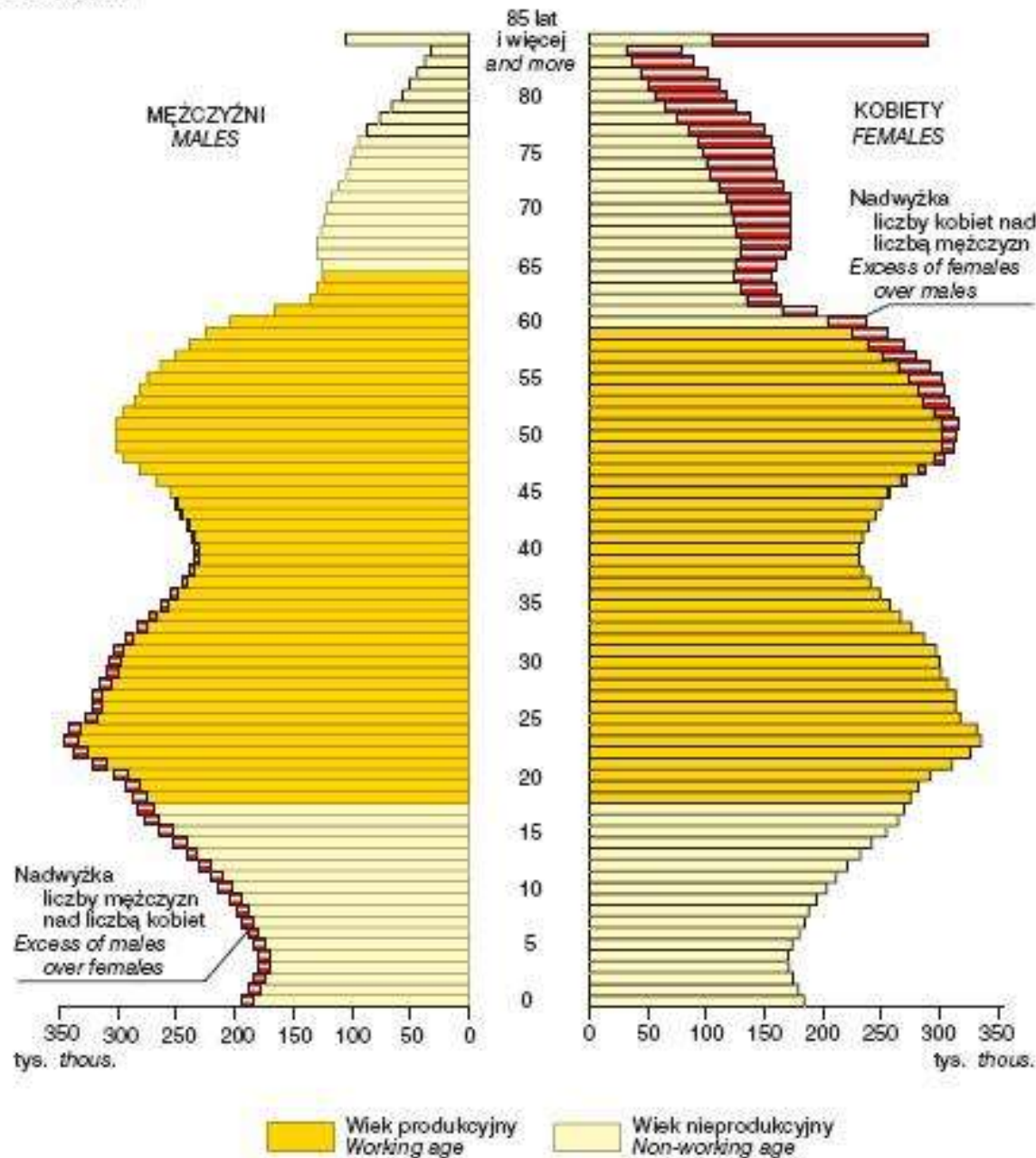
- Inicjatywa premiera Francji François Fillona
- Konsultacje z członkami EUA oraz konferencjami rektorów i partnerami społecznymi
- Odpowiedź na wyzwania związane z globalizacją, transformacjami demograficznymi oraz postępem technologicznym

Po co jeść tę żabę?

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2007 R.
 Stan w dniu 30 VI
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2007
 As of 30 VI

Idzie nowe?

10.XII.2008 – Konferencja „Wykorzystywanie rezultatów programu Uczenie się przez całe życie w rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej w Polsce” pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. G. Praweńska-Skrzypek – „Założenia polityki szkolnictwa wyższego państwa w kontekście wyzwań programu Uczenie się przez całe życie”:

„przewidywane jest powołanie uczelnianych centrów walidacji i uznawania efektów kształcenia osiągniętych poza systemem kształcenia formalnego.”

Dziękuję za uwagę!

